

**«Эркээйи эргиирэ оҕо сайдар эйгэтин тэрийии программата
– уһуяан сайдытыгар суолтата» бырайыак**

1.1. Бырайыак аата «Эркээйи эргиирэ оҕо сайдар эйгэтин тэрийии программата – уһуяан сайдытыгар суолтата».

1.2. Салайааччылар: Захарова Алена Семеновна, сэбиэдиссэй, 89142997374, emiss2012dou@mail.ru

Тихонова Лена Аркадьевна, суруннуур иитээччи, 89241757014, tlar1965@mail.ru

Хос салайааччы: Новгородова Мавра Юрьевна, иитээччи, 89969140671, retrovamavra@mail.ru

Координатор: Константинова Наталья Владимировна, 89244603422, karsanaeva1977@mail.ru

Муниципальной бюджетнай оскуола иннинээҕи уопсай сайыннарыы көрүннээх «Чуораанчык» уһуяан. emiss2012dou@mail.ru [https://chuoraanchik.jimdo.com//](https://chuoraanchik.jimdo.com/)

1.3. Бырайыак кыттыылаахтара: педагогтар, 3-7 саастаах иитиллээччилэр, төрөппүттэр, социум, партнердар.

Бырайыак пааспара

№	Араспаанньата, аата, аҕатын аата	Тэрилтэ	Кыттааччылар дуоһунастара	Толорор эбээһинэһэ
1	Захарова Алена Семеновна Тихонова Лена Аркадьевна	Муниципальной бюджетнай оскуола иннинээҕи уопсай сайыннарыы көрүннээх «Чуораанчык» уһуяан	Сэбиэдиссэй	Бырайыагы салайааччылар
2	Новгородова Мавра Юрьевна		Сүрүннүүр иитээччи	
3	Константинова Наталья Владимировна		Иитээччи	Хос салайааччы Координатор Бырайыагы онорооччулар
4	Ларионова Елена Ивановна		Иитээччи	
5	Новикова Татьяна Васильевна		Иитээччи	Тэрээһини тэрийээччилэр
6	Ноговицына Ирина Ивановна		Муз. салайаач	
7	Ноговицына Нонна Николаевна		ИФК	
8	Ыччат түмсүүтэ	Социум, партнердар	Педагогтар, төрөппүттэр, социум	Кыттааччылар, тэрийээччи
9	«Чуораанчык» уус-уран литературнай оҕо сурунаала			
10	Ийэ, аҕа түмсүүлэрэ			
11	«Уран тарбахтаахтар, талба талааннаахтар» түмсүүлэрэ			
12	«Арылы кустук» республиканской общественной түмсүү	Сетевой	Педагогтар, уопастыба салайааччыллара	Тэрийээччи

1.4. Бырайыак барар кэмэ-болдьоҕо

– Саҕаланыыта – балаҕан ыйа, 2021сыл.

– Түмүгэ – сэттинньи, 2030 жыл.

1.5. Сыллаах бөлөхтөр: “Эркээйи эргиирэ» СР Үөрэҕин министерствотын пилотнай площадката, «Арылы кустук» олонхо педагогикатын республиканской общественной ситим, Нэһилиэк дьаһалтата, орто оскуола, библиотека, балыһа, «Чуораанчык» уус-уран

литературнай оҕо сурунаала, «Көлүкэчээн» эбэлэр түмсүүлэрэ, Ийэ, аҕа түмсүүлэрэ, Эр дьон түмсүүтэ, «Уран тарбахтаахтар, талба талааннаахтар» түмсүүлэрэ.

2. Бырайыак ис хоһооно

2.1. 21 үйэ хардытыгар олобуран, сангалы ситэриллибит “Эркээйи эргиирэ» бырагырааманы олоххо киллэриигэ республикатааҕы пилотнай бырайыакка кирибиппитинэн, кэлэр инники сылларга сайдыбыт уонна үөрэх хаачыстыбатын тупсарыга сүрүн хайысха быһыытынан бу бырайыагы таллыбыт. Үөрэхтээһин туһунан Федеральной сокуонна олобуран оноһуллубут уһуяан оҕону Иитэр рабочай программатыгар олобуран оноһулунна.

Эркээйи – бэлиэ охсуу, экирэттиннэри. Төрөппүт, иитээччи бэриллибит эркээйинэн сирдэтэн, бэйэтэ суолу-иһи, ньыманы талар. Кыра оҕо кинини үтүктэр, экирэтэр; обургу оҕо тэннэ барсар; улахан оҕо, ыччат арахан туспа суолун-иһин булунар.

Аныгы оскуолаҕа, оҕо саадыгар, дьиэ кэргэннэ, түөлбөҕө оҕону иитии-дьаһайы үлэтин оннугар уһууу, сайыннары, сатабылланы үлэтэ былааннаахтык ытыллыахтаах. Уларыты сүрүн ис хоһооно – оҕо, ыччат кыра сааһыттан бэйэтин билинэр, сайдар, ис кыаҕын арына сатыыр, олоххо, дьону кытта сыһыанна сатабылланар, ырытынар-көннөрүнэр, эппиэтинэстээх буоларга уһуулар. Ыал, уһуяан, оҕо саада, оскуола, түөлбө дьоно уонна тэрилтэ - бары оҕо тула биир ньыгыл эйгэни тэрийэллэр.

2.2. Сыала: Оҕо төрүөбүттэн айыллыбыт дьобурун үөскэтии, кини сайдарыгар сөптөөх усулбууйаны тэрийии, норуот быһыытынан бэйэни ылыны, атын норуот култууратын, кини үгэстэрин ытыктааһын.

Соруктар:

1. Оҕо тус хаачыстыбата, айдарыга (одаренность) сайдытыгар төрөөбүт төрүт үгэстэрэ, дьарыктара олук буолуохтаахтар, дьиэ кэргэн төрүт үгэстэрин, дьарыктарын оҕо инэрэр туһайыылаах өттүн сөптөөхтүк туһаны, сайыннары.

2. Бырайыак ситимигэр сөптөөх дьарыгы, үлэни тэрийэн төрөппүттэри, социуму уонна общественнай тэрилтэлэри түмүү.

3. Аныгы технологиялары (СЭДИП, чинчийэр, бырайыактыыр, портфолио, ИКТ уо.д.а) туһанан үлэни ытыгы, үлэ түмүгүн киэн эйгэҕэ уонна куйаар ситимин нөнгүө сырдаты).

4. Эркээйи эргиирэ бырагыраама тэнийэн, олохсуйан оскуоланы, социуму кытта биир ситим буоларын ситиһии.

Саҥа киллэри уонна технологиялары туттуу.

Саҥа киллэри социальной уонна практической суолталара:

➤ төрөппүттэргэ практической көмөнү куолаан оноруу. Хас биирдии оҕо сайдарыгар, улаатарыгар, бэйэтин суолун булунарыгар туһуламмыт дьайыыны оноруу (индивидуальный) ньыматын тобулуу.

➤ педагог профессиональной компетентноһун үрдэтии, хас биирдии оҕо анал Кэтээн көрүү сурунаалын сөптөөхтүк туһаны, толоруу.

➤ “Эркээйи эргиирэ» бырагыраама пилотнай площадка үлэтинэн бырайыак программа олоххо кириитэ.

Технологиялар СЭДИП технология, портфолио, моделирование, чинчийэр, бырайыактыыр, портфолио, ИКТ. Цифровизация ньымата (онлайн, социальной ситим тэрээһиннэрэ).

Бырайыак сайдытын, хаамытын ресурсалара

Нормативнай-правовой хааччыллыгы:

- Национальный проект «Образование» в период с 2019 по 2024 г.г.;
- «Образовательная инициатива Республики Саха (Якутия) – 2030»;
- Программа развития МБДОУ «Чуораанчык» на 2021-26 г.г.;
- ПРОГРАММА РАЗВИТИЯ инновационной площадки методического сопровождения разработки технологии этнокультурного образования СЭДИП на 2020-2025 гг.
- О реализации программы «”Эркээйи-2”»: создание среды саморазвития детей и молодежи. ПРИКАЗ Министерство образования и науки Республики Саха (Якутия) от 30.01.2020 г. № __01-10/123 г. Якутск.
- «Эркээйи эргиирэ»: региональная модельная программа создания среды саморазвития детей и молодежи/Отв. Ред. Т.М. Ильина, Г.И. Охлопков. – Якутск: ООО «Компания «Дани-Алмас», 2020. – 45 с.
- Основная образовательная программа МБДОУ «Чуораанчык» на 2021-24 уч.г.г.;
- Рабочая программа воспитания МБДОУ «Чуораанчык» на 2021-25 уч.г.г.;
- Положение об инновационной деятельности МБДОУ «Чуораанчык»;

Финансовай хааччыллыгы:

Бырайыак туолуута эбии булуллубут үптэн уонна уһуйаан бюджетнай үбүлээһининэн (методической литература, оборудование уо.д.а.) ытытыллар;

Материальной-технической:

Бырайыак хаамыта, туолуута төрөппүттэргэ, общественноска – анал көрдөрөр-сырдатар матырыйааллары онорууну, бэлэмнээһини, педагогтарга – дидактической босуобуйалары, тэриллэри булууну ирдиир.

Активной тэрээһиннэргэ тэриллэри булуунан хааччыллар.

Кадровой хааччыллыгы:

Уһуйаан штатнай үлэһиттэрэ, “Эркээйи эргиирэ” пилотнай площадка тьютора, “Арылы кустук” ситим салайааччыта, кыттыылаахтара, ыгырыллыбыт анал үөрэхтээхтэр (психолог, логопед, быраас), бырайыакка туһааннаах идэлээх дьон (иистэнньэннэр, уустар, тренердэр), социальной партнердар, уо.д.а.

Кыттааччы, тэрийээчи ахсаанын элбэтии кыаҕа: Эмис нэһилиэгин дьаһалтата, олохтоох оскуола, Ыччат түмсүүтэ.

Бырайыак салгыы инникигэ сайдыыга оскуоланы уонна нэһилиэги кытта ситимнээх үлэ уһуйаантан саҕаланан оҕо уонна ыччат бэйэтэ сайдыытыгар анал үлэ былаанын ис хоһооно, мадьыала оноһулуо. 2030 сылга үлэбэ былааннаар оскуола-сад тутулуннабына бырайыак практической суолтата улаатар, кэннир кыахтаах. Манна кыттааччытын ахсаана, оҕо сааһа, уратыта, хас биридди оҕо улаатар, сайдар кыабын кэтээн көрүү, коррекциялааһын үлэтэ дирииниэ.

Бырайыагы олоххо киллэри механизма

1 түһүмэх – бэлэмнэни

1. Бырайыак ис хоһоонун, сыалын-соругун бигэргэтии.
2. Бырайыактыыр үлэни былааннааһын, презентация.
3. Эбээһинэстэри араарыы.
4. Матырыйааллары хомуйуу (көрдөөһүннэр, матырыйааллары ырытыы, сөптөөбү талыы).

2 түһүмэх – сүрүн үлэ

5. Сыалы, соруктары өссө чуолкайдааһын.
6. Инновационнай үлэбэ экспедэри талыы.
7. Үлэ бырагырааммаларын, хос бырайыактары оностуу.
8. Күүтүллэр түмүктэри былааннааһын, сылыктааһын.
9. Былаанынан бырайыак барыыта, бырагырааммалары үлэлэтии.
10. Кэтээн көрүүлэр, промежуточной түмүктэр.

3 түһүмэх – түмүктүүр

11. Бырайыагы апробациялааһын, көннөрүүлэри үлэ кэмигэр киллэрии.
12. Бырайыак социальнай, практической суолтатын сыаналыыр ыйытыктары, кэтээн көрүүлэри ытыты.
13. Түмүктэри таһаарыы, үлэ уопутун сыаналааһын.

2.3 Ухун кэмнээх үлэбэ сыал-сорук ситиһиллиитин хаамыта (2021-2030 с.с.)

	Үлэ көрүнгэ, аата	Тугаах тэрээһиннэр	Бытыллар кэмэ	Үлэ сүрүн түмүгэ	Эппиэттээхтэр
1	-«Айыы оҕотун сиэрин халандаара» ыйдарынан оҕо ис кыабын арыярыгар аналлаах халандаар	Эркээйи эргиэрэ бырагыраамманы үөрэтии, ырытыы, ыйдарынан үлэ ис хоһоонун сыллата бигэргэтии, уларытыылары, көннөрүүлэри киллэрии. Уйулҕа үөрэбин сайыннарыы	Алтынньы, 2021 – сэттинньи 2030 сыл	Оҕо тус айдарыгын арыыы, ис эйгэтин сайыннарыы. Мониторинг. Уһуяаны бүтэрээчи мэтириэтэ	Уһуяан педагогтара, дьибэ кэргэн, психолог
2	-«Оҕо саас кэрдиис кэмэ» Айыы оҕотун 9 сиэригэр аналлаах ойуу-кинигэ. Оҕо төрүөбүттэн сайдыытын, улаатыытын туһунан өйдөбүлү билиниитин ингэрии	“Арылы кустук”ситим күрүбэ, “Чуораанчык”сурунаалга публ. Төрөшпүттэргэ уопсай үөрэхтээһин тэрийии.	Муус устар 2021с.	Төрөшпүттэргэ, оҕоҕо аналлаах ойуу-кинигэ. Оҕо үлэлиир тэтэрээтэ	Иитээччилэр, дьибэ кэргэн.
3	- <i>Төрөөбүт тыл илгэлээх эйгэтэ</i> • Тыл оонньуута-10 уст. • Тылбаас – 6 айымньы. • Олонхо-остуоруйалар – 15. • Олонхону кылгатыы - 5; • Кылгас киинэлэри (мультифильм);	Республ олонхо күрэхтэрэ, уопуту тарҕатыы Төрөшпүттэргэ видеоматырыяаал Публикация Методическай разработка Кэтээн көрүү, сылыктааһын	Үөрэх сылын устата, улуус, респ. үөрэбин былааннаах тэрээһиннэрэ, мониторинг	Тыл оонньуулар, мультифильм, олонхо тыллара, картотека, аудио-видеотека оноруу. Уһуяанна былааннамыт босуобуйаҕа киллэрии.	Педагогтар, төрөшпүттэр. ИКТ специалистара
4	<i>"Тарбабым талаана, айар кутум айылгыта"</i> -Сахалыы оһуордары быысапканан анһарга, уруһуйунан түһэрэргэ үөрэн (кыргыттарга). - Туоһунан, кылынан иистэнии кистэлэннэрэ (кыргыттарга). - Мас уустара (эр дьон, уолаттар)	Дьарыктар, куруһуок дьарыга маастар кылаастар. Экскурсиялар Социуму түмүү, тарбахтарыгар талааннаахтар түмсүүлэригэр кыттыһыы, сетевой хамсааһын.	Саҕаланыыта-кулун тутар, 2023с	Үөрэтэр-сайыннарар бырагыраамма оноруу, эбии үөрэхтээһини сайыннарыы Быыстапка, шаблоннар, оҕолор оноһуктара	Эппиэттээхтэр: Новикова Т.В. Константинова Н.В. Ларионова Е.И. Степанова А.С., дьарыктаах дьон
5	<i>Тыа сириин үлэтин-хамнаһын эйгэтэ</i> - Саха балаһанын макета, туттар тэриллэр, мал-сал, танас сап арааһа;	«Үөрэт – үөдүт өбүгэн үгэһин» бырайыак. Бадымты алааска,сылгы базата Муус ылыыта.	2021с сабалаан Сыл аайы Сыл аайы	Уруһуй, илиинэн оноһук быыстапката, оонньуулар. Чинчийэр үлэ. Альбом, Үлэһит киһи туһунан кэпсэтиһии, уруһуй.	Иитээччилэр, дьибэ кэргэн, түөлбэ.

	<p>-«Сыарҕалаах атынан айан» -«Муус ылыытыгар туһа киһи» (уолаттар) -«Байанай ыйа» (сэтинньи) - Саха төрүт астара (кыыс+ийэ) - От, мас үлэтэ (дьиэ кэргэн). - Сир аһын, эмтээх от хомуйуу.</p>	<p>- Уолаттарга күрэх. - Дьибэ соруудахтар. Бу үлэ саас, сайын устата барар. Оҕо доруобуйатын, физиологической сайдыыта</p>	<p>Сыл аайы 2022 Сайын устата 2022-2024</p>	<p>Методической оһуоктар, сүбэлэр.</p>	
6	<p>«Доруобуйалыын доҕордоһуохха, күүстэ-уохта ылынаахха» -«Олонхо хамсаныыллара» бырайыак (уолаттарга); -«Чуораанчык доҕотторун ынырар» бырайыак; - «Чэбдик олох – мин дьибэм».</p>	<p>«Үрүҥ Уолан» (5-7 саастаах), «Эрбэхчэй Бэргэн» (3-5 саастаах) «Үрүҥ Уолан» 5-7 саастаах уолаттарга эбии үөрэхтээһин куруһуога Оҕолорго күрэх Республ. сетевой онлайн-күрэх/ 2021с.саҕалаан. Сыллата муус устарга</p>	<p>2017 с. саҕалаан сыл аайы</p>	<p>Төрүт хамсаныыга оонньуу онорон таһаарыы. Күрэххэ аналлаах метод босуобуйа. Фото\видео матырыяаллар</p>	<p>Ноговицына Н.Н. Иитээччилэр, дьибэ кэргэн Ыччат түмсүүтэ, Олохтоох балыыһа, инструктор по гигиене</p>
7	<p>«Төрөппүт оскуолата» бырайыак - Амма улууһугар Аҕа сыла; - Саха республикатыгар Ийэ сыла; - «Арылы кустук» сайдыытын бырагыраамматыгар 7 саастаах оҕо мадьыалыгар сөп түбэхэр оҕо сайдыытын хайысхаларыгар сыаналыыр критерийдэри кыттыгас оноруу (уһуйаан, дьибэ кэргэн); - «Төрөппүт мадьыала»;</p>	<p>- Сыллааҕы былааннар; - сайынны кэмгэ төрөппүт уонна оҕо алтыһыларыгар, «Төрүт дьарык» бырайыагынан үлэлэр (айылҕалыын алтыһы, сиэртум, бэйэни көрүнүү, бөҕөргөтүнүү, от-мас үлэтэ, сир аһа уо.д.а).</p>	<p>2021-22 үөрэх сыллара 2027сыл 2028-2029 с.с. 2030 сыл</p>	<p>- Уһуйаан, улуус иһинэн күрэхтэр, акциялар, төрөппүтү түмүү; - Кэмпириэнсийэ тэрийии; - Холобур буолар ыаллар уопуттарын тарҕатыы, оҕо өй-санаа, дьобур, эт-хаан өттүнэн сөпкө улаатыытын кэтээн көрүү барыла</p>	<p>Уһуйаан педагогтара, төрөппүт кэмитиэтэ, төрөппүттэр. Арылы кустук ситим научнай салайааччытын, тьюторы кытта ситимнэһии</p>
8	<p>«Оҕо, ыччат олуоктара» бырайыак Сайдыы түһүмэхтэринэн барарын туруорсуу - Нэһилиэккэ, оскуолаҕа аһаҕас кэпсэтиилэр. Оҕо, ыччат ис кыаҕын арына сатыыр, олоххо, дьону кытта сыһыанна сатабылланар, ырытынар-көһнөрүнэр, эппиэтинэстээх буоларын олохсутуу .</p>	<p>- Бырагыраамманы оскуола начаалынай кылааһын кытта ситимниир үлэ хайысхатын тобулуу; - Салгыы орто, улахан сүһүөххэ сайдыытын барыла оһулулохтооҕа ситиһии; - Нэһилиэк ыччатын сайдыытын таһымын кэтээн көрүү, түмүктэри оноруу.</p>	<p>2022-2025 2025-28 с.с. 2029-30 с.с.</p>	<p>- Хас биирдии оҕо-ыччат киһи буолан тахсыытын, чинчийэр, кэтээн көрөр үлэ түмүгүнэн сыанабыллар.</p>	<p>Уһуйаан, оскуола салалтата, педагогической коллективтар, нэһилиэк Администрацията, ыччаты кытта анал үлэһит</p>

2.4 Бырайыак кэмигэр туолуохтаах ситиһиилэр

	Күүтүллэр түмүктэр	Үлэ көрүнгө/ахсаана	Ким толороро	Үлэ хаачыстыбатын көрдөрүүлэрэ
1	Ылбыт билиини күннээби олоххо туһанар, туттуу үтүө үгэскэ кубулуйуохтаах	-«Айыы оҕотун сиэрин халандаара» (уһуйаан уонна дьизэ кэргэн сахалыы ыйдар суолталарынан Айыы үөрэҕин туһаныы);	Иитээччилэр, төрөппүт, социум	Ыйытыктар түмүктэрэ, оҕону кэтээн көрүү, Уһуйааны бүтэрээччи мэтириэтэ
2	Сахалыы ыраастык сангарар, санааны сааһылаан этэр уонна кэпсиир дьобура сайдар	Тыл оонньуута-10 уст. Тылбаас – 6 айымныы. Олонхо-остуоруйалар – 15. Олонхону кылгатыы – 5; Кылгас киинэлэри (мультифильм);	Иитээччилэр, библиотекарь, төрөппүт Новгородова М.Ю Иитээччилэр	Тус бэйэтин салайынар. Уус уран тыл сайдыыта Тыл күрэхтэригэр кыттар. СЭДИП техн. Алгыһы ылынар, Суолтатын өйдүүр
3	Дьизэ кэргэннэ аналлаах төрүт үгэстэри, сиэри-туому, дьарыктары, үлэ араастарын билсигиннэрэр олоххо туһанар көмө матырыйааллары онорон таһаарыы	- Подпроект «Үөрэт – үөдүт өбүгэн үгэһин» «Төрүт төлкөтө» дьизэ кэргэн социальнай пааспара; -«Айыы оҕотун сиэрин халандаара» (уһуйаан уонна дьизэ кэргэн сахалыы ыйдар суолталарынан Айыы үөрэҕин туһаныы); -«Төрүт дьарыктар» саха балаҕанын макета, туттар тэриллэр, мал-сал, танас сап арааһа; - Ойуу-кенигэ «Оҕо саас кэрдиис кэмэ»;	Иитээччилэр Төрөппүттэр Новгородова М.Ю. Константинова Н.В. Ларионова Е.И. Новикова Т.В. Иитээччилэр	Дьизэ кэргэннэ оҕону сиэрдээхтик иитэр, сайыннарар. Төрүт үгэстэри тутуһар, олоҕор туттар. Сүөһү иитиитигэр, айылҕаҕа чугас буолуу. Оҕотугар болҕомтотун ууруу, уйулҕа үөрэҕин билэргэ дьулуһар.
4	Ытыллыбыт үлэ уопутун түмүү, тарҕатыы	-Публичнай отчуот/сылга I -Педагогическай аабылар/сыл аайы -Уһуйаан сайта/3 ыйга биридэ - уопуту тарҕатыы (сыл устата) - бэйэни сыаналаныы (самоанализ)ыам ыйа	Тихонова Л.А. Педагогтар	Санаа атастаһыыта, отзыв (хардары этии). Научнай өрүтү баһылааһын. Үлэ уопутун түмүктээһин, самоанализ.
5	Ытыллыбыт үлэлэр барыта тиһиллэн уһуйааммыт тиэргэнигэр өбүгэлэрибит алаһалара сахалыы балаҕан, тиэргэн тутулуохтаах	Балаҕан үлэҕэ киирдэ/2021с. Салгыы балаҕан ис тас көстүүтэ, тэлгэһэтэ ситэриллэр – 2022 балаҕан ыйа-алтынныы, 2024 алтынныы.	Педагогтар Эр дьон түмсүүтэ, «Көлүкэчээн» эбэлэр түмсүүлэрэ, аҕалар.	Дьону түмүү, сетевой хамсааһын. Эйгэни кэнэтии, балаҕаны сылы эргиччи үлэлэтии. Музейнай педагогика
6	Эркээйи эргиэрэ программа кэнсиэпсийэтин олохтооһун	Программаны үөрэтии, ылыныы /2021-22 с. Рабочай программаны ЭЭ бириинсибинэн ылыныы/21 -«Айыы оҕотун сиэрин халандаара» монит. 2024-29с. -«Төрүт төлкөтө» дьизэ кэргэн социальнай пааспара -«Үөрэт – үөдүт өбүгэн үгэһин»2021-2024 - Публикацияҕа босуобуйаны ЭС киллэрии/2023-28с.с - Респ. уопуту тарҕатыы. НПК /2022-2029с.с. -Түмүктэри ырытыы.	ЭЭ площадка Арылы кустук РС Педагогтар, дьизэ кэргэн, социум, сетевой партнердар	«Мин» концепцияны үөскэтии – сайыннарыы. Оҕо атын киһини өйдүүргэ үөрэниитэ уонна атын киһиэхэ «суол» хаалларыыта. СЭДИП техн. Баһылааһын

2.5 Ситиһиллэр түмүктэри ахсаанынан көрдөрүү

(ресурснай)

№	Ситиһиллэр түмүктэр Результат (продукт)	Ахсаан көрдөрүүтэ	Үлэ хаачыстыба та	Туолуутун мэкитэ Реалистичность и выполнимость
1	Инновационнай үлэнэн дьарыктанар педагог ахсаана	5 (71%)	7 (100%)	<ul style="list-style-type: none"> - Оҕо сайдыытын кэтээн көрөн чинчийэр, күннэтэ кэтээн көрөн бэлиэтэнэн иһэр, сыаналааһын онорор. -Методической босуобуйа, онорон таһаарыы (разработка); -уопуту тарҕатыы (улууска, республикаҕа, россияҕа, междунар.); -НПК, педаабыыга кыттыы; -Улуустаабы ЭС үлэни киллэрии; -бэчээтинэй үлэ ахсаана (публикация) ;
2	Бырайыакка кыттыһар төрөппүт ахсаана	12 (34%)	30 (86%)	<ul style="list-style-type: none"> - оҕону үлэбэ-хамнаска батыһыннарыы, үтүгүннэрии. - онорон таһаарыы (сайыннарар эйгэбэ); - бырайыактарга, тэрээһиннэ кыттыы; - төрөппүт кэмпэриэнсийэтигэр кыттыы (нэһилиэк, улуус, республика таһымыгар); - оҕотун сайдыытын кэтээн көрөн чинчийэр, күннэтэ кэтээн көрөн бэлиэтэнэн иһэр. - оҕотун кытыннарыыта (күрэхтэргэ); - оҕоҕо аналлаах босуобуйа оноруутугар (оонньуулар, дидакт./видео матырыяал);
3	Биирдиилээн оҕо ситиһиитэ, сайдыыта (сылыктааһын түмүгүнэн)	18 (41%)	34 (78%)	<ul style="list-style-type: none"> - Сатабылын таба тайанан туһанар. - Сатаан сааһылаан санаатын этэр - Бэйэтин сайыннарар ис кыабын сатаан бөбүргөтүнэр. - Дьарыгын сатаан тэринэр, салайынар. - Атын дьону, оҕолору кытта алтыһар, бодоруһар. - Этин-сиинин тус уратытын ылынар, эрчиллэр, хамсанар. - Араас таһымнаах күрэхтэргэ кыттар.
4	Оскуола оҕото, 24 сааһыгар дылы ыччат	Манна ахсаана, хаачыстыба көрдөрүүтэ бырайыакка эбии киириэбэ		Инники сорукка турар сылыктааһын – оскуола оҕото, ыччат сатабылын, ситиһиитин, сайдыытын кэтээн көрүүлэр.
5	Социум, партнердар кыттыылары	8	Кыттааччы ахсаана, дьайыыларын түмүгэ	<p><i>Ситим тэрийэн, оҕо итиллэр эйгэтин салайан биэрии.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - «Төрөөбүт тыл илгэлээх эйгэтэ» - “Тарбабым талаана, айар кутум айылгыта” - «Тыа сирийн үлэтин-хамнаһын эйгэтэ» - «Доруобуйалыын доҕордоһуохха, күүстэ-уохта ылыныахха»

Хос быһаарыы: бу критерийдэринэн сыл аайы ытытыллар кэтээн көрүү (мониторинг) оноруллар.

Библиографической матырыйааллар

1. Национальный проект «Образование» в период с 2019 по 2024 г.г.;
2. «Образовательная инициатива Республики Саха (Якутия) – 2030»;
3. Программа развития инновационной площадки методического сопровождения разработки технологии этнокультурного образования СЭДИП на 2020-2025 гг.
4. Программа ”Эркээйи-2”: создание среды саморазвития детей и молодежи. - «Эркээйи эргиирэ»: региональная модельная программа создания среды саморазвития детей и молодежи/Отв. Ред. Т.М. Ильина, Г.И. Охлопков. – Якутск: ООО «Компания «Дани-Алмас», 2020. – 45 с.
5. Семенова С.С., Ефимова Д.Г., Андросова Ю.В. “Тосхол” бырагыраама – сана кэрдиис кэмнэ методической босуобуйа. Дь.: 2014с.
6. Сахалы-нууччалы кылгас тылдыт = Краткий якутско-русский словарь/ Учебный словарь [сост. : Петрова Т. И.]. – 2 изд., доп. – Якутск: Бичик 2006. – 256 с.
7. Умсулҕан оскуолата : тус бэйэни «Сэргэлээх» уонна «Дьарык» эйгэтигэр сайыннары сэхэнэ, «Сэргэлээх» лаборатория оскуолата учууталга көмө ыйыннык / В.Е. Степанова, В.С. Поскачина, А.А. Шишигина, А.И. Аржакова. – Дьокуускай Айар, 2021. – 88 с.
8. Чехордуна Е.П. Технология СЭДИП в дошкольной организации: (из опыта работы сетевого образовательного объединения «Арылы кустук» республики Саха (Якутия) – Ытык Кель: «Таатта» хаһыат редакцията, 2019. – 64 с.
9. Чехордуна Е.П., Д.Г. Ефимова Мэтиэдьикэ ыйынныга «Улаатар саас айана» тэттик бырайыак. Ытык-Күөл с. 2021 с. 14 с.
10. «Эркээйи эргиирэ» бырагыраама «Сирдээх олох суола» киһилии сирдээх оҕону улаатыннары Бырайыагы онордо: Чехордуна Екатерина Петровна, пед. наука хандь., АПСН чилиэн-корреспондена, Дьокуускай, 2020 с.